

LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBĖS KONTROLĖ

VALSTYBINIO AUDITO ATASKAITA DĖL CHEMIJOS INSTITUTE ATLIKTO FINANSINIO (TEISĖTUMO) AUDITO REZULTATŲ

2009 m. gegužės 29 d. Nr. FA-P-50-11-52
Vilnius

Auditas atliktas, vykdant
Valstybės kontrolės 5-ojo audito departamento
direktorės Daivos Bakutienės
2008-06-06 pavedimą Nr. P-50-11

Auditą atliko valstybinės auditorės:
Ona Kunigėlienė (grupės vadovė)
Sandra Ragėnaitė
Eivida Šlamė

Auditas pradėtas 2008-06-09
Auditas baigtas 2009-05-29

Su valstybinio audito ataskaita galima susipažinti
Valstybės kontrolės interneto puslapyje
adresu www.vkontrolė.

TURINYS

Santrauka	3
Įžanga	4
Audito apimtis ir metodai	5
Pastebėjimai, išvados, rekomendacijos	6
1. Pastebėjimai, turėję įtakos finansinėms ataskaitoms	6
1.1. Dėl pajamų apskaitos	6
1.2. Dėl gamybos sąnaudų ir pagamintos produkcijos apskaitos	8
1.3. Dėl finansavimo apskaitos	9
1.4. Dėl nuompinigių ir kompensuotų nuompinigių už ilgalaikio materialiojo turto nuomą apskaitos	9
1.5. Dėl pavedimų lėšų apskaitos	10
1.6. Dėl gautinų ir mokėtinų sumų apskaitos	11
1.7. Dėl biudžeto asignavimų naudojimo ir išlaidų apskaitos	12
1.8. Dėl išlaidų sąmatų vykdymo 2008-12-31 balanso	14
1.9. Dėl kitų finansinių ataskaitų	15
1.9.1. Dėl pažymos „Dėl ilgalaikio materialiojo ir nematerialiojo turto įsigijimo ir nurašymo iš apskaitos“	15
1.9.2. Dėl pažymos „Dėl atsargų ir trumpalaikio turto įsigijimo ir nurašymo iš apskaitos“	15
2. Valstybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais teisėtumas	16
2.1. Nuomos mokestis	16
2.2. Darbo užmokesčiui skirtų valstybės biudžeto asignavimų naudojimas	17
2.3. Pavedimų lėšų naudojimas	18
2.4. Kiti pastebėjimai	19
3. Rekomendacijos	19
Priedai	21

SANTRAUKA

Chemijos institute atlikus 2007 metų finansinį (teisėtumo) auditą buvo pareikšta nuomonė, kad 2007 metais finansinės ataskaitos visais reikšmingais atžvilgiais parengtos ir pateiktos nesivadovaujant teisės aktais.

Šio audito metu nustatyta, kad ir 2008 metais institutas neužtikrino buhalterinės apskaitos organizavimo, finansinių ataskaitų rengimo ir pateikimo pagal teisės aktų reikalavimus, paskirtų asignavimų efektyvaus ir rezultatyvaus naudojimo, nes: iš visų Išlaidų sąmatų vykdymo 2008-12-31 balanse pateiktų sumų teisingi yra tik ilgalaikio ir trumpalaikio turto likučiai; patirtos išlaidos apskaitytos netinkamai, todėl metinėse ataskaitose nurodyti duomenys yra netikslūs; į biudžetą nepervesta 813,9 tūkst. Lt gautų pajamų – jos panaudotos brangesiems metalams įsigyti (784,3 tūkst. Lt) ir kitoms įvairioms išlaidoms apmokėti (29,6 tūkst. Lt); metų pabaigoje neįmokėta į valstybės biudžetą mažiausiai 500,00 tūkst. Lt pajamų; vykdė tauriųjų metalų perdirbimą, tačiau netvarkė gamybos apskaitos, todėl negalėjome įsitikinti, kad visa pagaminta produkcija užpajamuota; nepagrįstai ir neteisėtai išmokėta 53,7 tūkst. Lt biudžeto asignavimų; nesivadovaujant teisės aktais panaudota 83,00 tūkst. Lt pavedimų lėšų, gautų pavedimams vykdyti, ir 189,00 tūkst. Lt valstybės biudžeto asignavimų, gautų programoms vykdyti.

Atsižvelgdami į ataskaitoje išdėstytus dalykus instituto vadovybei pateikėme rekomendacijas dėl apskaitos tvarkymo, papildomų kontrolės procedūrų nustatymo, neteisėtai išmokėtų asignavimų grąžinimo į valstybės biudžetą.

IŽANGA

Valstybinis finansinis (teisėtumo) auditas atliktas Lietuvos Respublikos valstybės kontrolės 5-ojo audito departamento direktorės Daivos Bakutienės 2008 m. birželio 6 d. pavedimu Nr. P-50-11. Auditą atliko vyriausioji valstybinė auditorė Ona Kunigėlienė (grupės vadovė) ir vyresnioji valstybinė auditorė Sandra Ragėnaitė.

Audituojamas subjektas Chemijos institutas yra valstybės mokslo institutas – biudžetinė mokslinių tyrimų įstaiga, įsteigta Lietuvos Respublikos Vyriausybės Lietuvos ūkiui ir tarptautiniam bendradarbiavimui, svarbiems ilgalaikiams tarptautinio lygio moksliniams tyrimams vykdyti. Instituto adresas: A. Goštauto g. 9, LT-01108 Vilnius, identifikavimo kodas 111954074. Audituojamu laikotarpiu institutui vadovavo direktorius prof. habil. dr. Eimutis Juzeliūnas, vyriausiąja buhalterė dirbo Leonora Kazlauskienė.

Audituojamas laikotarpis – 2008 metai.

Audito tikslas – įvertinti Chemijos instituto 2008 m. finansinių ataskaitų duomenų tikrumą ir teisingumą, valstybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo, disponavimo jais teisėtumą ir jų naudojimą įstatymų nustatytiems tikslams bei pareikšti nepriklausomą nuomonę; įvertinti valstybės biudžeto asignavimų 2009 metams poreikio planavimą teisėtumo požiūriu.

Audito ataskaitoje pateikti tik audito metu atlikti ir nustatyti dalykai, o nepriklausoma nuomonė apie finansines ataskaitas, valstybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais teisėtumą, jų naudojimą įstatymų nustatytiems tikslams pareiškiami audito išvadoje.

AUDITO APIMTIS IR METODAI

Audito metu buvo vertinamos instituto 2008 metų finansinės ataskaitos: Išlaidų sąmatų vykdymo 2008 m. gruodžio 31 d. balansas (forma Nr. 1), Biudžeto išlaidų sąmatos įvykdymo 2008 m. gruodžio 31 d. ataskaita (forma Nr. 2), Ilgalaikio materialiojo ir nematerialiojo turto 2008 m. apyskaita (forma Nr. 3), Atsargų ir trumpalaikio materialiojo turto 2008 m. apyskaita (forma Nr. 4), Biudžetinių įstaigų bei valstybinių mokslo ir studijų institucijų pajamų įmokų į biudžetą 2008 m. gruodžio 31 d. ataskaita (forma Nr. 5), Debetinio ir kreditinio įsiskolinimo 2008 m. gruodžio 31 d. ataskaita (forma Nr. 6), Kitų įstaigų (ir mokslo tyrimo) etatų ir struktūros plano įvykdymo 2008 m. gruodžio 31 d. ataskaita (forma Nr. B-9).

Audituojamu laikotarpiu institutas vykdė dvi programas: 1.1. „Šalies mokslo plėtojimas chemijos srityje“, kuriai vykdyti patvirtinta 6 662,3 tūkst. Lt, gauta ir panaudota 6 350,6 tūkst. Lt; 88.1 „Specialioji mokslo plėtojimo programa“, kuriai vykdyti patvirtinta 2 339,5 tūkst. Lt, gauta ir panaudota 2 339,5 tūkst. Lt. Iš viso 2008 metais patvirtinta 9 001,8 tūkst. Lt, gauta ir panaudota 8 690,1 tūkst. Lt biudžeto asignavimų. Išlaidų sąmatų vykdymo 2008 m. gruodžio 31 d. balanso aktyvo (pasyvo) sąskaitų likučių suma – 18 352,2 tūkst. Lt.

Institutas pavaldžių įstaigų neturi.

Finansinis (teisėtumo) auditas atliktas pagal Valstybinio audito reikalavimus, patvirtintus Lietuvos Respublikos valstybės kontrolieriaus 2002 m. vasario 21 d. įsakymu Nr. V-26 (su vėlesniais pakeitimais ir papildymais).

Auditas atliktas, siekiant gauti pakankamą užtikrinimą, jog finansinėse ataskaitose nėra reikšmingų iškraipymų ir valstybės lėšos ir turtas valdomas, naudojamas ir disponuojama jais teisėtai. Visiškas užtikrinimas neįmanomas dėl įgimtų vidaus kontrolės apribojimų ir to fakto, kad netikrinome visų (100 proc.) ūkinių operacijų, ūkinių įvykių ir sudarytų sandorių.

Auditiui taikytas kiekybinio reikšmingumo lygis (maksimaliai priimtina klaidų suma) yra 0,5 proc. visų kasinių išlaidų, nurodytų Biudžeto išlaidų sąmatos įvykdymo 2008 m. gruodžio 31 d. ataskaitoje (forma Nr. 2) – tai sudaro 43,00 tūkst. Lt, ir 0,5 proc. sąskaitų likučių sumos, nurodytos Išlaidų sąmatų vykdymo 2008 m. gruodžio 31 d. balanse (forma Nr. 1) – tai sudaro 92,00 tūkst. Lt. Be to, vertintas kokybinis kiekvienos nustatytos klaidos reikšmingumas.

Siekiant gauti audito tikslams reikalingų įrodymų, buvo atliktas veiklos, apskaitos ir vidaus kontrolės sistemų tyrimas, nustatant reikšmingo iškraipymo riziką, buvo nustatytas reikšmingumo lygis ir svarbiausios audito sritys (darbo užmokestis ir socialinio draudimo įmokos, prekių ir paslaugų naudojimas, pinigai (pavedimų lėšos), pajamos ir kompensuoti nuompinigiai).

Vertinant vidaus kontrolę buvo susipažinta su vidaus kontrolės aplinka ir procedūromis.

Buvo atliktos didelės apimties savarankiškos audito procedūros darbo užmokesčio ir socialinio draudimo įmokų, prekių ir paslaugų naudojimo, pinigų bei pajamų ir kompensuotų nuompinigių srityse. Kitose srityse atliktos mažos apimties savarankiškos audito procedūros.

PASTEBĖJIMAI, IŠVADOS, REKOMENDACIJOS

1. Pastebėjimai, turėję įtakos finansinėms ataskaitoms

1.1. Dėl pajamų apskaitos

Institutas nesivadovavo Valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų sudarymo ir vykdymo taisyklių¹ 22 p. nuostata, kad biudžetinių įstaigų pajamos, gautos atliekant funkcijas, įmokamos į valstybės biudžetą, ir 26 p. 2 d. nuostata, kad valstybinės mokslo ir studijų institucijos pajamas už teikiamas paslaugas įmoka į valstybės biudžetą ne rečiau kaip kartą per mėnesį ir kiekvieno ketvirčio paskutinę darbo dieną, nes metų pabaigoje neįmokėjo į valstybės biudžetą dalies gautų pajamų (mažiausiai 500,00 tūkst. Lt).

Neįmokėtų pajamų sumos pagrindimas

Kadangi institutas už prekes ir paslaugas gautas lėšas netinkamai apskaito sąskaitoje „Kitos lėšos“ (aktyvo 112 sąskaita), įvertinta, kad metų pabaigoje sąskaitų, susijusių su gautomis už prekes ir paslaugas lėšomis, pinigų likutis yra 625,00 tūkst. Lt (iš jų: 81,7 tūkst. Lt – lėšos, gautos už prekes ir paslaugas (aktyvo 111 sąskaita), 543,3 tūkst. Lt – kitos lėšos (aktyvo 112 sąskaita)).

Pagal instituto apskaitos registrų duomenis nustatyta, kad lėšų, gautų už prekes ir paslaugas (111 sąskaita), likutį (81,7 tūkst. Lt) sudaro: 14,8 tūkst. Lt užsakovų permokos, 6,4 tūkst. Lt gautos, bet į biudžetą nepervestos nuomos įmokos (plačiau žr. 1.4 dalį), 20,00 tūkst. Lt kompensuoti nuompinigiai (žr. 1.4 dalį), 1,4 tūkst. Lt pavedimų lėšos (plačiau žr. ataskaitos 1.5 dalį) ir 39,1 tūkst. Lt lėšos, gautos už prekes ir paslaugas (kartu su PVM; kokią šios sumos dalį sudaro PVM, negalima pasakyti (plačiau žr. 1.6 dalį)).

Todėl lėšų, gautų už prekes ir paslaugas, likutis metų pabaigoje (kartu su PVM) yra 582,4 tūkst. Lt (543,3+39,1), iš jų mažiausiai 500,00 tūkst. Lt (nustatyta atlikus papildomą apskaitos registrų analizę) sudaro gautos, tačiau į biudžetą neįmokėtos pajamos.

Institutas nesivadovavo Valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų sudarymo ir vykdymo taisyklių 29 punktu, kuriame nurodyta, kad biudžetinės įstaigos, kurios gauna pajamų atliktamos funkcijas, nustatytas jų veiklą reglamentuojančiuose teisės aktuose, kasmet sudaro pajamų ir specialiųjų programų sąmatą, nes 813,9 tūkst. Lt gautų pajamų nepatvirtinęs sąmatos panaudojo patirtoms išlaidoms apmokėti.

Gautos pajamos, panaudotos be patvirtintos sąmatos

Institutas 29,6 tūkst. Lt lėšų, gautų už prekes ir paslaugas į kasą, neįmokėjo į valstybės biudžetą – jas iš karto panaudojo įvairioms išlaidoms dengti.

Institutas 784,3 tūkst. Lt lėšų, gautų už prekes ir paslaugas į banko sąskaitą, neįmokėjo į valstybės biudžetą – jas panaudojo atsargoms (brangiesiems metalams) įsigyti.

¹ Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų sudarymo ir vykdymo taisyklės (patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001-05-14 nutarimu Nr. 543 (2004-06-15 nutarimo Nr. 751 redakcija).

Dėl to, kad gautos pajamos buvo naudojamos išlaidoms dengti, negalėjome tiksliai nustatyti gautos, bet į biudžetą neįmokėtos pajamų sumos. Todėl galima teigti, kad 2008 metais gautų, tačiau į valstybės biudžetą neįmokėtų pajamų gali būti daugiau (nepervesta mažiausiai 500,00 tūkst. Lt).

Institutas pajamas apskaitė nesivadovaudamas teisės aktais, apskaitos principais ir taisyklėmis.

Pastebėjimai dėl pajamų apskaitos

- Neregistravo pajamų jas uždirbus, t. y., suteikus paslaugas ir pardavus prekes užsienio šalių ūkio subjektams (D178, K400). Apskaitos registruose pajamas registravo tik pirkėjui atsiskaičius (nesivadovauta Biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos taisyklių² (toliau – Taisyklės) 308 punktu). Dėl šios priežasties metų pabaigoje apskaitos registruose neužregistruota 7,5 tūkst. Lt pajamų.
- Metų pabaigoje už prekes ir paslaugas gautas lėšas užsienio valiuta (543,3 tūkst. Lt) netinkamai apskaitė kitų lėšų (aktyvo 112 sąskaita) sąskaitoje (nesivadovauta Taisyklių 137 ir 140 punktais).
- Metų eigoje specialiajai programai vykdyti gautų 2 339,5 tūkst. Lt biudžeto lėšų apskaitė netinkamoje sąskaitoje – aktyvo 111 sąskaitoje „Lėšos, gautos už prekes ir paslaugas“ (nesivadovauta Taisyklių 129 punktu).
- Pirkėjui atsiskaičius neregistravo įsipareigojimo įmokėti gautas pajamas į valstybės biudžetą, netinkamai jį apskaitydami biudžetinių įstaigų pajamų sąskaitoje (pasyvo 400 sąskaita) (nesivadovauta Taisyklių 308 punktu).
- Didžiąją dalį (43,8 tūkst. Lt) trečiųjų asmenų mokamų komunalinių mokesčių netinkamai apskaitė kaip pajamas (nesivadovauta Valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų sudarymo ir vykdymo taisyklių³ 72 punktu).
- Neapskaitė uždirbtų pajamų (D178 K400) iš Botanikos instituto (5,2 tūkst. Lt) (nesivadovauta Taisyklių 308 punktu).

Įvertinus balansinių sąskaitų, susijusių su pajamų apskaita, likučius metų pabaigoje (žr. 1 priedo 1 lentelę), teigiame, kad šių sąskaitų dvejetainis įrašas buvo taikomas ne pagal apskaitos principus ir taisykles, nes nustatytas 957,2 tūkst. Lt neatitikimas tarp šių sąskaitų. Audito metu nustatyta, kad 672,2 tūkst. Lt suma nurodyta netinkamose sąskaitose (žr. ankstesnius pastebėjimus ir 1.2 dalį), o kuriose sąskaitose nurodyta 287,8 tūkst. Lt suma, negalima pasakyti.

Institutas nesilaikė teisės aktų reikalavimų, nes 813,9 tūkst. Lt gautų pajamų nepervedė į valstybės biudžetą – nepatvirtinęs sąmatos jas panaudojo įvairioms išlaidoms ir patirtų išlaidų nenurodė metinėse ataskaitose. Dėl to, kad Biudžeto išlaidų sąmatos įvykdymo 2008-12-31 ataskaitoje apskaitytos ne visos patirtos išlaidos, kasinių ir faktinių išlaidų sumos yra mažesnės (tikslios sumos negalėjome nustatyti).

Institutas neregistravo įsipareigojimo įmokėti gautas pajamas į valstybės biudžetą, todėl negalėjome tiksliai pasakyti, koks metų pabaigoje yra gautų, tačiau į valstybės biudžetą neįmokėtų pajamų likutis (nepervesta mažiausiai 500,00 tūkst. Lt).

Dėl to, kad pajamos, uždirbtos iš užsienio šalių ūkio subjektų, apskaitoje registruojamos tik pirkėjui atsiskaičius, negalima pasakyti, kiek dar uždirbtų pajamų nebuvo įregistruota finansinėse ataskaitose.

² Biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos finansų ministro 2001-03-07 įsakymu Nr. 70 (2005-12-30 įsakymo Nr. 1K-405 redakcija).

³ Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų sudarymo ir vykdymo taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001-05-14 nutarimu Nr. 543 (2005-06-21 nutarimo Nr. 687 redakcija).

Netinkamai apskaičius uždirbtas pajamas ir lėšas, gautas už suteiktas paslaugas, neregistravus įsipareigojimo gautas pajamas įmokėti į valstybės biudžetą Išlaidų sąmatų vykdymo balanse nurodyti neteisingi likučiai: aktyve – pavedimų lėšų (110 sąskaita) likutis 1,4 tūkst. Lt mažesnis, lėšų, gautų už prekes ir paslaugas (111 sąskaita) – 541,9 tūkst. Lt mažesnis, kitų lėšų (112 sąskaita) likutis – 543,3 tūkst. Lt didesnis, atsiskaitymų su kitais debitoriais ir kreditoriais (178 sąskaita) likutis – 12,7 tūkst. Lt mažesnis; pasyve – biudžetinių įstaigų pajamų (400 sąskaita) likutis – 614,80 tūkst. Lt didesnis, atsiskaitymų su biudžetu (173 sąskaita) likutis – mažiausiai 500,00 tūkst. Lt mažesnis.

Dėl netinkamai taikyto dvejybinio įrašo negalima nustatyti, kuriose Išlaidų sąmatų vykdymo 2008-12-31 balanso sąskaitose netinkamai nurodyta 287,8 tūkst. Lt suma, nes nežinoma kokį dvejybinį įrašą institutas neteisingai taikė šiai sumai. Atlikus tinkamus įrašus, nurodytos sumos gali keistis.

1.2. Dėl gamybos sąnaudų ir pagamintos produkcijos apskaitos

Institutas vykdo tauriųjų metalų perdirbimą, tačiau netvarko gamybos sąnaudų ir pagamintos produkcijos apskaitos, taigi nesivadovauja Taisyklių⁴ nuostatomis, susijusiomis su gamybos sąnaudų ir pagamintos produkcijos apskaita.

Tauriųjų metalų perdirbimas⁵ – tauriųjų metalų išgavimas iš cheminių junginių, koncentratų ir pusfabrikačių, laužo ir atliekų.

Išgauti taurieji metalai, kurie yra parduodami, pajamuojami atsargų sąskaitoje taikant netinkamą sąskaitų korespondenciją (D06 K400).

Pastebėjimas

2008 metais instituto išgautų tauriųjų metalų vertė, nurodyta apskaitos registrų atsargų sąskaitose (sąskaitos 06 debetas), yra 480,5 tūkst. Lt. Negalima patvirtinti, ar tikrai tiek buvo išgauta tauriųjų metalų, nes institutas nevedė gamybos veiklos sąnaudų apskaitos.

Išgautų tauriųjų metalų likutis metų pabaigoje – 127,5 tūkst. Lt.

Dėl to, kad institute nėra tauriųjų metalų gamybos, gamybos sąnaudų ir pagamintos produkcijos apskaitos, negalima patvirtinti, kad visa pagaminta produkcija yra užpajamuota. Dėl tos pačios priežasties galima teigti, kad Išlaidų sąmatų vykdymo 2008-12-31 balanse pateikta neteisinga informacija, kad institutas nepatyrė gamybinės veiklos sąnaudų (aktyvo 08 sąskaitos likutis nenurodytas), kad institutas neturi pagamintos produkcijos (aktyvo 03 sąskaitos likutis nenurodytas), o atsargų sąskaitos (aktyvo 06 sąskaita) likutis didesnis 127,5 tūkst. Lt ir pagamintos produkcijos (aktyvo 03 sąskaita) likutis – ta pačia suma mažesnis, be to, išgautų tauriųjų metalų likutis (127,5 tūkst. Lt)

⁴ Biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos finansų ministro 2001-03-07 įsakymu Nr. 70 (2005-12-30 įsakymo Nr. 1K-405 redakcija).

⁵ Lietuvos Respublikos tauriųjų metalų įstatymas, 1995-07-03, Nr. I-996 (2005-02-15 įstatymo Nr. X-114 redakcija), 3 str.

netinkamai nurodytas biudžetinių įstaigų pajamų (pasyvo 400 sąskaita) sąskaitoje, o ne finansavimo šaltinių sąskaitų pasyve.

1.3. Dėl finansavimo apskaitos

Taisyklėse, reglamentuojančiose finansavimo apskaitą, pagrįstą dvejetainio įrašo samprata (294 ir 295 p.), nustatyta, kad finansavimo iš biudžeto ir kitų šaltinių sąskaitos likutį ataskaitinių metų pabaigoje sudaro nenurašytų atsargų, debetinio įsiskolinimo ir kitos sumos.

Įvertinus balansinių sąskaitų, susijusių su finansavimo apskaita, likučius metų pabaigoje (žr. 1 priedo 2 lentelę), nustatyta, kad šių sąskaitų dvejetainis įrašas buvo taikomas ne pagal apskaitos principus ir taisykles, nes nustatytas 250,7 tūkst. Lt neatitikimas tarp šių sąskaitų likučių. Audito metu nustatyta, jog 127,5 tūkst. Lt atsargų likutis nurodytas netinkamoje biudžetinių įstaigų pajamų sąskaitoje (pasyvo 400 sąskaita) (žr. 1.2 dalį), o kuriose sąskaitose nurodyta 123,2 tūkst. Lt suma, negalime pasakyti.

Dėl netinkamos finansavimo apskaitos Išlaidų sąmatų vykdymo 2008-12-31 balanse neteisingai nurodyti finansavimo iš biudžeto (pasyvo 230 sąskaita) ir finansavimo iš kitų šaltinių (pasyvo 232 sąskaita) likučiai (balanse likučiai nenurodyti).

Dėl netinkamai taikyto dvejetainio įrašo negalima nustatyti, kuriose Išlaidų sąmatų vykdymo 2008-12-31 balanso sąskaitose dar netinkamai nurodyta 123,2 tūkst. Lt suma, nes nežinoma, kokį dvejetainį įrašą institutas neteisingai taikė šiai sumai. Atlikus tinkamus įrašus, nurodytos sumos gali keistis.

1.4. Dėl nuompinigių ir kompensuotų nuompinigių už ilgalaikio materialiojo turto nuomą apskaitos

Institutas nesilaikė Taisyklių⁶ reikalavimų dėl nuompinigių už ilgalaikio materialiojo turto nuomą apskaitos, nes nuompinigius už ilgalaikio materialiojo turto nuomą apskaitė ne pagal apskaitos principus ir taisykles.

Pastebėjimai dėl nuompinigių apskaitos

- Gautinus nuompinigius (5,2 tūkst. Lt) netinkamai apskaitė kompensuotų nuompinigių sąskaitoje (pasyvo 410 sąskaita) (nesivadovauta Taisyklių 310 punktu).
- Nuomininkui atsiskaičius neregistravo įsipareigojimo pervesti nuompinigius į valstybės biudžetą (pasyvo 173 sąskaita), todėl metų pabaigoje gautų, bet į biudžetą nepervestų, nuompinigių likutį (6,4 tūkst. Lt) netinkamai apskaitė kompensuotų nuompinigių (pasyvo 410 sąskaitoje) sąskaitoje.

⁶ Biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos finansų ministro 2001-03-07 įsakymu Nr. 70 (2005-12-30 įsak. Nr. 1K-405 redakcija).

Taisyklių 312 punkte nurodyta, kad išlaidų iš kompensuotų nuompinigių sąmatą tvirtina biudžetinės įstaigos vadovas, tačiau institutas 30,00 tūkst. Lt kompensuotų nuompinigių panaudojo įvairioms išlaidoms apmokėti nepatvirtinęs išlaidų iš kompensuotų nuompinigių sąmatos.

Institutas nesivadovavo Buhalterinės apskaitos organizavimo taisyklių⁷ 24 punktu – Atsiskaitymų už ilgalaikio materialiojo turto nuomą 2008-12-31 ataskaitą (forma Nr. 8) užpildė ne pagal buhalterinės apskaitos duomenis. Formoje Nr. 8 gautų, bet į biudžetą neįmokėtų nuompinigių likutis metų pradžioje nurodytas 18,5 tūkst. Lt didesnis, negautų nuompinigių iš nuomininkų likutis metų pradžioje – 0,4 tūkst. Lt didesnis, gauta nuompinigių per metus suma – 0,6 tūkst. Lt mažesnė, negautas nuompinigių iš nuomininkų likutis metų pabaigoje – 0,9 tūkst. Lt didesnis, gautų nuompinigių, bet neįmokėtų į biudžetą, likutis metų pabaigoje – 17,9 tūkst. Lt didesnis.

Įvertinus balansinių sąskaitų, susijusių su nuompinigių ir kompensuotų nuompinigių už ilgalaikio materialiojo turto nuomą apskaita, likučius metų pabaigoje (žr. 1 priedo 3 lentelę), galima teigti, kad šių sąskaitų dvejetainis įrašas buvo taikomas ne pagal apskaitos principus ir taisykles, be to, nustatytas 5,5 tūkst. Lt neatitikimas tarp šių sąskaitų likučių.

Dėl netinkamos nuompinigių už ilgalaikio materialiojo turto nuomą apskaitos Išlaidų sąmatos vykdymo 2008-12-31 balanse kompensuotų nuompinigių (pasyvo 410 sąskaita) likutis didesnis 11,6 tūkst. Lt, biudžetinių įstaigų pajamų (pasyvo 400 sąskaita) likutis mažesnis 5,2 tūkst. Lt, atsiskaitymų su biudžetu (pasyvo 173 sąskaita) likutis mažesnis 6,4 tūkst. Lt.

Dėl netinkamai taikyto dvejetainio įrašo negalima nustatyti, kuriose Išlaidų sąmatų vykdymo 2008-12-31 balanso sąskaitose netinkamai nurodyta 5,5 tūkst. Lt suma, nes nežinoma, kokį dvejetainį įrašą institutas neteisingai taikė šiai sumai. Atlikus tinkamus įrašus, nurodytos sumos gali keistis.

Forma Nr. 8 užpildyta ne pagal buhalterinės apskaitos duomenis: neteisingai nurodyti likučiai metų pradžioje (negautų nuompinigių iš nuomininkų – 5,9 tūkst. Lt, gautų nuompinigių, bet neįmokėtų į biudžetą – 30,3 tūkst. Lt), metų pabaigoje (negautų nuompinigių iš nuomininkų – 6,1 tūkst. Lt, gautų nuompinigių, bet neįmokėtų į biudžetą – 24,3 tūkst. Lt) ir gautų nuompinigių per metus suma – 75,3 tūkst. Lt.

1.5. Dėl pavedimų lėšų apskaitos

Institutas nesivadovavo Taisyklių 135 punktu, nes iš Valstybinės mokesčių inspekcijos gautą 2 proc. gyventojų pajamų mokesčio sumą (likutis metų pabaigoje – 1,4 tūkst. Lt) netinkamai apskaitė lėšų, gautų už prekes ir paslaugas (aktyvo 111 sąskaita) sąskaitoje, o ne pavedimų lėšų

⁷ Buhalterinės apskaitos organizavimo taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos finansų ministro 2005-05-25 įsakymu Nr. 1K-170.

(aktyvo 110 sąskaita) sąskaitoje (įtaka Išlaidų sąmatų vykdymo 2008-12-31 balansui įvertinta ataskaitos 1.1 dalyje).

Įvertinus balansinių sąskaitų, susijusių su pavedimų lėšų apskaita, likučius metų pabaigoje (žr. 1 priedo 4 lentelę), galima teigti, kad šių sąskaitų dvejetainis įrašas buvo taikomas ne pagal apskaitos principus ir taisykles, nes nustatytas 1,9 tūkst. Lt neatitikimas tarp šių sąskaitų likučių.

Dėl netinkamai taikyto dvejetainio įrašo negalima nustatyti, kuriose Išlaidų sąmatų vykdymo 2008-12-31 balanso sąskaitose netinkamai nurodyta 1,9 tūkst. Lt suma, nes nežinoma, kokį dvejetainį įrašą institutas neteisingai taikė šiai sumai. Atlikus tinkamus įrašus, nurodytos sumos gali keistis.

1.6. Dėl gautinų ir mokėtinų sumų apskaitos

Inventorizacijos taisyklių⁸ 4 punkte teigiama, kad biudžetinės įstaigos privalo inventorizuoti skolas (mokėtinas ir gautinas) – ne rečiau kaip kartą per metus ir ne anksčiau kaip ataskaitinių metų lapkričio 30 dieną, tačiau institutas šio reikalavimo nevykdė: nesuderino dalies (168,4 tūkst. Lt) gautinų sumų (atsiskaitymai su programų vykdytojais (aktyvo 151 sąskaita) – 60,1 tūkst. Lt, atsiskaitymai su biudžetu (aktyvo 173 sąskaita) – 7,1 (gyventojų pajamų mokesčio permoka), atsiskaitymai su kitais debitoriais ir kreditoriais (aktyvo 178 sąskaita) – 101,2 tūkst. Lt) ir visų mokėtinų sumų (atsiskaitymai su programų vykdytojais (pasyvo 151 sąskaita) – 3,6 tūkst. Lt, atsiskaitymai su biudžetu (pasyvo 173 sąskaita) – 93,00 tūkst. Lt, atsiskaitymai su kitais debitoriais ir kreditoriais (pasyvo 178 sąskaita) – 62,6 tūkst. Lt).

Audito metu nustatyta, kad Išlaidų sąmatos vykdymo 2008-12-31 balanse nurodyta mokėtina į biudžetą pridėtinės vertės mokesčio suma (93,00 tūkst. Lt, pasyvo 173 sąskaita) nesutampa su ataskaitinio laikotarpio (nuo 2008-12-01 iki 2008-12-31) pridėtinės vertės mokesčio deklaracijoje (forma Nr. FR06000) nurodyta suma (formoje Nr. FR06000 nurodyta mokėtina pridėtinės vertės mokesčio suma yra 19,3 tūkst. Lt).

Pastebėjimas dėl pridėtinės vertės mokesčio

Skirtumui tarp balanse nurodytos į biudžetą mokėtinos pridėtinės vertės mokesčio sumos ir pridėtinės vertės mokesčio deklaracijoje nurodytos sumos įtakos turi tai, kad institutas gautinų ir mokėtinų sumų apskaitai, nesivadovaudamas Taisyklių⁹ nuostatomis, taiko netinkamą dvejetainį įrašą (gautinos ir mokėtinos sumos nurodomos be pridėtinės vertės mokesčio).

Pastebėjimas dėl atsiskaitymų su kitais debitoriais ir kreditoriais

Apskaitos registruose ataskaitinio laikotarpio pabaigoje instituto skola UAB „Vilniaus energija“ nurodyta 4,00 tūkst. Lt mažesnė, todėl Išlaidų sąmatų vykdymo 2008-12-31 balanse nurodytas atsiskaitymų su kitais debitoriais ir kreditoriais (pasyvo 178 sąskaita) likutis (62,6 tūkst. Lt) yra 4,00 tūkst. Lt mažesnis. Be to, instituto UAB „Vilniaus energija“ mokėtina suma 2008 m. gruodžio 31 d. neinventorizuota.

⁸ Inventorizacijos taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999-06-03 nutarimu Nr. 719 (2008-04-17 nutarimo Nr. 370 redakcija).

⁹ Biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos finansų ministro 2001-03-07 įsakymu Nr. 70 (2005-12-30 įsak. Nr. 1K-405 redakcija).

Institutas 2008 m. gruodžio 31 d. suderinimo aktais 29,8 tūkst. Lt patvirtintų gautinų (9,5 tūkst. Lt) ir mokėtinų (20,3 tūkst. Lt) sumų Išlaidų sąmatų vykdymo 2008-12-31 balanse neapskaitė.

Negalima patvirtinti, kad Išlaidų sąmatų vykdymo 2008-12-31 balanse nurodyti likučiai yra teisingi: aktyve – atsiskaitymų su programų vykdytojais (151 sąskaita) – 70,9 tūkst. Lt, atsiskaitymų su biudžetu (173 sąskaita) – 7,1 tūkst. Lt, atsiskaitymų su kitais debitoriais ir kreditoriais (178 sąskaita) – 103,9 tūkst. Lt; pasyve – atsiskaitymų su programų vykdytojais (151 sąskaita) – 3,6 tūkst. Lt, atsiskaitymų su biudžetu (173 sąskaita) – 93,00 tūkst. Lt, atsiskaitymų su kitais debitoriais ir kreditoriais (178 sąskaita) – 62,6 tūkst. Lt, nes dalis gautinų sumų ir visi mokėtinų sumų likučiai nesuderinti, suderinimo aktais suderintos sumos nenurodytos metinėse ataskaitose, apskaitos registruose nurodytos netikslios gautinos ir mokėtinės sumos (be pridėtinės vertės mokesčio).

Dėl suderinimo aktais Išlaidų sąmatų vykdymo 2008-12-31 balanse nenurodytų sumų (29,8 tūkst. Lt), balanso aktyvo ir pasyvo suma yra šia suma mažesnė.

1.7. Dėl biudžeto asignavimų naudojimo ir išlaidų apskaitos

Pažymėtina, kad instituto Biudžeto išlaidų sąmatos įvykdymo 2008-12-31 ataskaitoje (forma Nr. 2) nurodytos transporto išlaikymo faktinės išlaidos yra didesnės už kasines 0,3 tūkst. Lt, kitų prekių – 6,1 tūkst. Lt, ilgalaikio materialiojo turto einamojo remonto – 14,2 tūkst. Lt, kitų paslaugų – 143,5 tūkst. Lt, tačiau apskaitos registru duomenys šių skirtumų nerodo.

Institutas faktines išlaidas registravo nesivadovaudamas Taisyklių 261 punktu, kuriame nurodyta faktines išlaidas registruoti ataskaitinio laikotarpio, kuriuo jos buvo patirtos, buhalterinėje apskaitoje. Dalis prekių ir paslaugų naudojimo faktinių išlaidų (18,4 tūkst. Lt), patirtų 2007 metais, nurodytos 2008 metų faktinėse išlaidose, o dalis (30,00 tūkst. Lt) 2008 metais patirtų prekių ir paslaugų naudojimo faktinių išlaidų 2008 metų faktinėse išlaidose nenurodytos.

Institutas nesivadovavo Buhalterinės apskaitos organizavimo taisyklių 24 punktu, kuriame nurodyta, kad finansinės atskaitomybės formos pildomos pagal buhalterinės apskaitos duomenis, nes Biudžeto išlaidų sąmatos įvykdymo 2008-12-31 ataskaitoje (forma Nr. 2) šildymo išlaidų straipsnio kasines išlaidas nurodė 3,9 tūkst. Lt didesnes, o faktines išlaidas – 4,0 tūkst. Lt mažesnes, elektros energijos išlaidų straipsnio kasines išlaidas – 4,2 tūkst. Lt mažesnes, ryšių paslaugų išlaidų straipsnio kasines išlaidas – 2,7 tūkst. Lt mažesnes, vandentiekio ir kanalizacijos išlaidų straipsnio kasines išlaidas – 5,4 tūkst. Lt mažesnes.

Institutas netvarkė atskirų išlaidų straipsnių analitinės apskaitos, nes didžiąją dalį transporto išlaikymo, kitų prekių, ilgalaikio materialiojo turto einamojo remonto, kitų paslaugų išlaidų į kasinių ir faktinių išlaidų registrus iš apskaitos registru registravo susumavęs mėnesio apyvartas.

Institutas atsiskaitymų pagal autorines sutartis apskaitą tvarkė nesivadovaudamas Taisyklių 246 ir 247 punktais (debetuodamas išlaidų ir kredituodamas pinigų sąskaitas), todėl negalėjome patikrinti, ar apskaitos registruose nurodyta per metus apskaičiuota ir išmokėta autorinių atlyginimų suma (1 143,8 tūkst. Lt) teisingai ir visa suma nurodyta Biudžeto išlaidų sąmatos įvykdymo 2008-12-31 ataskaitos (forma Nr. 2) kitų paslaugų išlaidų straipsnio kasinėse ir faktinėse išlaidose.

Dėl to, kad institutas nevedė atskirų išlaidų straipsnių analitinės apskaitos (transporto išlaikymo, kitų prekių, ilgalaikio materialiojo turto einamojo remonto, kitų paslaugų) ir atsiskaitymų pagal autorines sutartis tvarkė nesivadovaudamas teisės aktais, negalėjome patikrinti ar teisinga suma ir, ar vadovaujantis Valstybės ir savivaldybių biudžetų pajamų ir išlaidų klasifikacija,¹⁰ apskaitos registruose ir Biudžeto išlaidų sąmatos įvykdymo 2008-12-31 ataskaitoje (forma Nr. 2) nurodytos transporto išlaikymo kasinės (47,2 tūkst. Lt) ir faktinės (47,5 tūkst. Lt) išlaidos, kitų prekių kasinės (85,4 tūkst. Lt) ir faktinės (91,5 tūkst. Lt) išlaidos, ilgalaikio materialiojo turto einamojo remonto kasinės (182,9 tūkst. Lt) ir faktinės (197,1 tūkst. Lt) išlaidos, kitų paslaugų kasinės (1 406,2 tūkst. Lt) ir faktinės (1 549,7 tūkst. Lt) išlaidos.

Įvertinus balansinių sąskaitų, susijusių su išlaidų apskaita, likučius metų pabaigoje (žr. 1 priedo 5 lentelę), galima teigti, kad šių sąskaitų dvejetainis įrašas buvo taikomas nesivadovaujant Taisyklių 267 punktu, kuriame nurodyta, kad nenurašytą faktinių išlaidų likutį ataskaitinių metų pabaigoje sudaro kreditinis įsiskolinimas, nes nustatytas 155,8 tūkst. Lt neatitikimas.

Į faktines išlaidas neįtraukus praėjusiais metais patirtų išlaidų (18,4 tūkst. Lt) ir 2008 metais patirtų išlaidų (30,00 tūkst. Lt), Biudžeto išlaidų sąmatos įvykdymo 2008-12-31 ataskaitoje nurodyta mažesnė faktinių išlaidų suma – 11,6 tūkst. Lt.

Kasines ir faktines išlaidas apskaitos registruose nurodžius ne pagal Buhalterinės apskaitos organizavimo taisyklių reikalavimus, Biudžeto išlaidų sąmatos įvykdymo 2008-12-31 ataskaitoje šildymo (2.2.1.1.1.3) kasinės išlaidos yra 3,9 tūkst. Lt didesnės, o faktinės išlaidos – 4,0 tūkst. Lt mažesnės, elektros energijos (2.2.1.1.1.4) kasinės išlaidos – 4,2 tūkst. Lt mažesnės, ryšių paslaugų (2.2.1.1.1.5) kasinės išlaidos – 2,7 tūkst. Lt mažesnės, vandentiekio ir kanalizacijos (2.2.1.1.1.13) kasinės išlaidos – 5,4 tūkst. Lt mažesnės.

Dėl to, kad institute nėra kasinių ir faktinių išlaidų apskaitos, negalime patvirtinti Biudžeto išlaidų sąmatos įvykdymo 2008-12-31 ataskaitoje nurodytų kasinių ir faktinių

¹⁰ Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių biudžetų pajamų ir išlaidų klasifikacija, patvirtinta Lietuvos Respublikos finansų ministro 2003-07-03 įsakymu Nr. 1K-184 (su vėlesniais pakeitimais).

išlaidų: transporto išlaikymo (2.2.1.1.1.6) – atitinkamai 47,2 tūkst. Lt ir 47,5 tūkst. Lt, kitų prekių (2.2.1.1.1.10) – atitinkamai 85,4 tūkst. Lt ir 91,5 tūkst. Lt, ilgalaikio materialiojo turto einamojo remonto (2.2.1.1.1.15) – atitinkamai 182,9 tūkst. Lt ir 197,1 tūkst. Lt, kitų paslaugų (2.2.1.1.1.30) – atitinkamai 1 406,2 tūkst. Lt ir 1 549,7 tūkst. Lt. Dėl netinkamai taikyto dvejetainio įrašo negalime patvirtinti, kad Išlaidų sąmatos vykdymo 2008-12-31 balanse išlaidų iš biudžeto (aktyvo 200 sąskaita) likutis (199,7 tūkst. Lt) nurodytas teisingai ir visa suma ir nežinome kokiose balanso sąskaitose dar netinkamai nurodyta 155,8 tūkst. Lt suma, kadangi nežinome kokį neteisingą įrašą šiai sumai institutas taikė. Atlikus tinkamus įrašus, nurodytos sumos gali keistis. Dėl tos pačios priežasties negalime patvirtinti Debetinio ir kreditinio įsiskolinimo 2008-12-31 ataskaitoje (forma Nr. 6) nurodytų visų likučių teisingumo.

1.8. Dėl Išlaidų sąmatų vykdymo 2008-12-31 balanso

1.1–1.7 ataskaitos dalyse pateikti dalykai rodo, kad Chemijos institutas apskaitą tvarkė nesivadovaudamas Buhalterinės apskaitos įstatymo¹¹ 17 str. nuostata finansinę atskaitomybę sudaryti pagal sąskaitų duomenis, Biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos taisyklių atitinkamų punktų, kurie reglamentuoja pajamų, išpareigojimų, gautų lėšų už komunalinius mokesčius, atsiskaitymų su debitoriais ir kreditoriais, gamybos sąnaudų ir pagamintos produkcijos, finansavimo, nuompinigių ir kompensuotų nuompinigių už ilgalaikio materialiojo turto nuomą, pavedimų lėšų, išlaidų, gautinų ir mokėtinų ir kitų sumų apskaitą, ūkinių operacijų atvaizdavimą ir sąskaitų korespondencijų naudojimą, sąskaitų uždarymą metų pabaigoje, nuostatomis.

Išlaidų sąmatų vykdymo 2008-12-31 balanse iš visų pateiktų sumų tik ilgalaikio turto, jo fondo ir nusidėvėjimo, bei trumpalaikio turto ir jo fondo likučiai yra teisingi, nes kitų sąskaitų likučiai apskaičiuoti juos ne pagal apskaitos principus ir taisykles. Taip pat teigiame, kad pateikta balanso aktyvo ir pasyvo 18 352,20 tūkst. Lt suma turėtų būti kita, tinkamai apskaičiuota gautinas ir mokėtinas sumas.

Dėl to, kad dvejetainis sąskaitų įrašas taikytas ne pagal apskaitos principus ir taisykles negalėjome nustatyti kokiose sąskaitose netinkamai nurodyta 574,2 tūkst. Lt suma.

¹¹ Buhalterinės apskaitos įstatymas, 2001-11-06, Nr. IX-574 (2007-06-07 įstatymo Nr. X-1178 redakcija).

1.9. Dėl kitų finansinių ataskaitų

1.9.1. Dėl pažymos „Dėl ilgalaikio materialiojo ir nematerialiojo turto įsigijimo ir nurašymo iš apskaitos“

Institutas pažymą „Dėl ilgalaikio materialiojo ir nematerialiojo turto įsigijimo ir nurašymo iš apskaitos“ (toliau - forma Nr. 3) užpildė nesivadovaudamas Buhalterinės apskaitos organizavimo taisyklių 24 p. nuostatomis finansinės atskaitomybės formas, užpildyti pagal buhalterinės apskaitos registru duomenis. Formoje Nr. 3 iš biudžeto lėšų įsigyto ilgalaikio materialiojo turto sumoje (947,4 tūkst. Lt) netinkamai nurodytas iš pavedimų lėšų įsigytas ilgalaikis materialusis turtas (707,5 tūkst. Lt); iš biudžeto lėšų įsigyto ilgalaikio nematerialiojo turto sumoje (2,00 tūkst. Lt) netinkamai nurodytas iš pavedimų lėšų įsigytas ilgalaikis nematerialusis turtas (2,00 tūkst. Lt).

Pažymoje „Dėl ilgalaikio materialiojo ir nematerialiojo turto įsigijimo ir nurašymo iš apskaitos“ (forma Nr. 3) iš biudžeto lėšų įsigyto ilgalaikio turto sumoje (949,4 tūkst. Lt) netinkamai nurodytas iš pavedimų lėšų įsigytas ilgalaikis turtas (709,5 tūkst. Lt).

1.9.2. Dėl pažymos „Dėl atsargų ir trumpalaikio turto įsigijimo ir nurašymo iš apskaitos“

Institutas pažymą „Dėl atsargų ir trumpalaikio turto įsigijimo ir nurašymo iš apskaitos“ (toliau - forma Nr. 4) užpildė nesivadovaudamas Buhalterinės apskaitos organizavimo taisyklių 24 p. nuostatomis finansinės atskaitomybės formas, užpildyti pagal buhalterinės apskaitos registru duomenis.

Institutas formoje Nr. 4 iš biudžeto lėšų įsigyto trumpalaikio materialiojo turto sumoje (45,1 tūkst. Lt) netinkamai nurodė iš pavedimų lėšų įsigytą trumpalaikį materialųjį turtą (18,7 tūkst. Lt); iš biudžeto lėšų įsigytų atsargų sumoje (1391,2 tūkst. Lt) netinkamai nurodė iš pavedimų lėšų įsigytas atsargas (5,7 tūkst. Lt), vidinius atsargų perdavimus (80,6 tūkst. Lt). Be to, institute nesivadovaujama Taisyklių¹² nuostatomis ir nevedama tauriųjų metalų gamybos ir gamybos sąnaudų apskaita (plačiau žr. ataskaitos 1.2 dalį), todėl iš biudžeto įsigytų atsargų sumoje (1391,2 tūkst. Lt) netinkamai nurodyti išgauti taurieji metalai (480,5 tūkst. Lt).

Pažymoje „Dėl atsargų ir trumpalaikio turto įsigijimo ir nurašymo iš apskaitos“ (toliau - forma Nr. 4) iš biudžeto lėšų įsigyto trumpalaikio materialiojo turto sumoje (45,1 tūkst. Lt) netinkamai nurodytas iš pavedimų lėšų įsigytas trumpalaikis materialusis turtas (18,7 tūkst. Lt); iš biudžeto lėšų įsigytų atsargų sumoje (1391,2 tūkst. Lt) netinkamai nurodyta 86,3 tūkst. Lt (iš pavedimų lėšų įsigytos atsargos (5,7 tūkst. Lt), vidiniai atsargų perdavimai (80,6 tūkst. Lt)).

¹² Biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos finansų ministro 2001-03-07 įsakymu Nr. 70 (2005-12-30 įsak. Nr. 1K-405 redakcija).

Dėl to, kad nevedama tauriųjų metalų gamybos ir gamybos sąnaudų apskaita formoje Nr. 4 iš biudžeto įsigytų atsargų sumoje (1391,2 tūkst. Lt) netinkamai nurodyta 480,5 tūkst. Lt (išgauti taurieji metalai).

Atkreipiame instituto vadovybės dėmesį, kad, vadovaujantis Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymo¹³ 7 str., biudžeto asignavimų valdytojai ir jiems pavaldžių biudžetinių įstaigų ir kitų subjektų vadovai įstatymų nustatyta tvarka atsako už programų vykdymą, už paskirtų asignavimų efektyvų, atitinkantį programoje nustatytus tikslus ir rezultatyvų naudojimą, buhalterinės apskaitos organizavimą ir finansinės atskaitomybės rengimą, pateikimą pagal įstatymų ir kitų teisės aktų reikalavimus.

Vadovaujantis Biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos organizavimo taisyklių 4 punktu, už biudžetinės įstaigos buhalterinės apskaitos organizavimą atsako biudžetinės įstaigos vadovas, o vadovaujantis minėtų taisyklių 20 punktu, vyriausiasis buhalteris atsako už visų tinkamai įformintų ir apskaitos dokumentais pagrįstų ūkinių įvykių ir ūkinių operacijų įtraukimą į apskaitą, buhalterinių įrašų atitiktį ūkinių įvykių ar ūkinių operacijų turiniui, apskaitos informacijos patikimumą, ūkinių operacijų teisėtumą, lėšų naudojimo teisės aktų nustatyta tvarka, tinkamo apskaitos dokumentų įforminimo kontrolę, biudžetinės įstaigos finansinės atskaitomybės sudarymą pagal sąskaitų duomenis.

2. Valstybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais teisėtumas

2.1. Nuomos mokestis

Institutas, nesilaikydamas Lietuvos Respublikos civilinio kodekso¹⁴ 6.629 straipsnyje numatytų panaudos sutarties sąlygų, kad neatlygintinio naudojimosi daiktu (panaudos) sutartimi viena šalis (panaudos davėjas) perduoda kitai šaliai (panaudos gavėjui) nesunaudojamąjį daiktą laikinai ir neatlygintinai naudotis, su 3 instituto darbuotojais sudarė panaudos sutartis, kuriose numatė mokėtiną nuomos mokesį už institutui perduotus naudotis daiktus. Panaudos sutartyse numatytam nuomos mokesčiui sumokėti buvo panaudota 45,8 tūkst. Lt valstybės biudžeto asignavimų.

Nuo 2009 m. sausio 5 d. minėtos panaudos sutartys nutrauktos.

Pagal sudarytas panaudos sutartis 45,8 tūkst. Lt valstybės biudžeto asignavimų panaudos davėjams išmokėti nepagrįstai.

¹³ Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymas, 2003-12-23 Nr. IX-1946.

¹⁴ Lietuvos Respublikos civilinis kodeksas, 2000-07-08, Nr. VIII-1864.

2.2. Darbo užmokesčiui skirtų valstybės biudžeto asignavimų naudojimas

Institutas, vykdydamas Valstybės kontrolės 2008-06-03 sprendimą Nr. SP-4 „Dėl teisės aktų pažeidimų Chemijos institute“, vyriausiajam buhalterii instituto direktoriaus 2008-06-28 įsakymu Nr. P-86, atsižvelgiant į valstybinio audito 2008 m. gegužės 21 d. ataskaitoje Nr. FA-P5-50-6-40 nurodytus pažeidimus, skyrė drausminę nuobaudą (pastabą). Nepaisant to, instituto direktorius, nesilaikydamas Biudžetinių įstaigų ir organizacijų darbuotojų darbo apmokėjimo tvarkos¹⁵ 5.4 p. 2 d. nuostatos, kad vienkartinė pinigine išmoka neskiriama darbuotojui, kuriam per paskutinius 12 mėnesių paskirta drausminė nuobauda, vyriausiajam buhalterii neteisėtai skyrė ir išmokėjo dvi vienkartinės išmokas (3,8 tūkst. Lt).

Mokslo ir studijų institucijų vadovų, jų pavaduotojų, akademinų padalinių vadovų, jų pavaduotojų, mokslinių sekretorių, mokslo darbuotojų, kitų tyrėjų ir dėstytojų darbo apmokėjimo sąlygų aprašo¹⁶ 16 punkte nustatyta, kad priedų ir priemokos dalis, išmokėta iš Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšų (išskyrus specialiųjų programų lėšas), neturi viršyti darbuotojui nustatyto tarnybinio atlyginimo, tačiau Institutas trims vyriausiesiems mokslo darbuotojams skyrė priedus, kurių suma atitinkamai 0,6 tūkst. Lt, 1,1 tūkst. Lt ir 1,4 tūkst. Lt viršijo nustatytą tarnybinį atlyginimą.

Institutas nesivadovavo minėto Aprašo 19 punktu, kuriame nurodyta, kad vienkartinė pinigine išmoka negali viršyti darbuotojui nustatyto tarnybinio atlyginimo, nes vienam vyriausiajam mokslo darbuotojui skyrė vienkartinę išmoką, kuri 1,00 tūkst. Lt viršijo nustatytą tarnybinį atlyginimą.

Institutas, nevykdė Lietuvos Respublikos 2008 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymo¹⁷ 14 str. 2 d. nuostatų, kad iš sutaupyto asignavimų išlaidoms pirmiausiai turi būti dengiamas kreditinis įsiskolinimas, nes sutaupytus darbo užmokesčiui skirtus asignavimus (189,00 tūkst. Lt) panaudojo ne kreditiniam įsiskolinimui padengti, bet vienkartinėms išmokoms ir priemokoms mokėti (1.1 programos lėšomis išmokėta 186,8 tūkst. Lt vienkartinį išmokų, 1.88 programos lėšomis – 2,2 tūkst. Lt priemokų).

Darbo užmokesčiui skirtų biudžeto asignavimų dalis (7,9 tūkst. Lt) panaudota nesivadovaujant teisės aktų nuostatomis ir pažeidžiant finansinę drausmę.

¹⁵ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1993-07-08 nutarimas Nr. 511 „Dėl biudžetinių įstaigų ir organizacijų darbuotojų darbo apmokėjimo tvarkos tobulinimo“ (2002-11-22 nutarimo Nr. 1843 redakcija).

¹⁶ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007-04-04 nutarimas Nr. 337 „Dėl mokslo ir studijų institucijų vadovų, jų pavaduotojų, akademinų padalinių vadovų, jų pavaduotojų, mokslinių sekretorių, mokslo darbuotojų, kitų tyrėjų ir dėstytojų darbo apmokėjimo sąlygų aprašo patvirtinimo“ (2007-12-17 nutarimo Nr. 1380 redakcija).

¹⁷ Lietuvos Respublikos 2008 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymas, 2007-12-06 Nr. X-1353.

Sutaupyti biudžeto asignavimai (189,00 tūkst. Lt) panaudoti nesivadovaujant teisės aktais, nes nepadengus kreditinio įsiskolinimo išmokėtos vienkartinės išmokos ir priemokos.

2.3. Pavedimų lėšų naudojimas

Institutas dalį (60,3 tūkst. Lt iš 1468,77 Lt) pavedimų lėšų, gautų iš valstybės biudžeto asignavimų valdytojų (Lietuvos valstybinio mokslo ir studijų fondo, Biochemijos instituto, Fizikos instituto, Lietuvos žemės ūkio universiteto ir Vilniaus universiteto), pagal patvirtintą sąmatą skirtų kitų paslaugų išlaidoms dengti, nepagrįstai panaudojo įstaigos išlaikymo išlaidoms (59,2 tūkst. Lt; šildymas, elektros energija, vandentiekis ir kanalizacija ir kt.) ir komandiruočių išlaidoms (1,1 tūkst. Lt).

Institutas neužtikrino, kad projektų partneriai (Fizikos institutas, Vilniaus universitetas, viešoji įstaiga „Perspektyvių tyrimų institutas“, UAB „Modernios technologijos“, Lietuvos žemės ūkio universitetas) iš instituto gautas pavedimų lėšas naudotų pagal patvirtintą sąmatą, nes Fizikos institutas (2,1 tūkst. Lt), Vilniaus universitetas (2,9 tūkst. Lt), viešoji įstaiga „Perspektyvių tyrimų institutas“ (13,3 tūkst. Lt) bei UAB „Modernios technologijos“ (2,00 tūkst. Lt) pavedimų lėšas, numatytas kitoms paslaugoms, panaudojo įstaigos išlaikymo išlaidoms (šildymas, elektros energija, vandentiekis ir kanalizacija ir kt.) dengti, o Lietuvos žemės ūkio universitetas (2,4 tūkst. Lt) – komandiruočių išlaidoms.

Institutas ir jo partneriai nevykdė Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų sudarymo ir vykdymo taisyklių¹⁸ 67 p. nuostatų, kad pavedimų lėšos, gautos iš valstybės ir savivaldybių biudžetų asignavimų valdytojų, turi būti naudojamos pagal asignavimų valdytojų patvirtintą biudžeto išlaidų sąmatą, nurodant lėšų paskirstymą pagal išlaidų ekonominę paskirtį. Institutas patirtas išlaidas apskaitė nesivadovaudamas Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių biudžetų pajamų ir išlaidų klasifikacija¹⁹, nes šildymo, elektros energijos, vandentiekio ir kanalizacijos, komandiruočių išlaidas apskaitė kaip kitų paslaugų išlaidas ir pavedimų lėšų davėjams pateikė klaidingą informaciją apie kasines ir faktines išlaidas.

Pavedimų lėšų dalis (83,00 tūkst. Lt) panaudota nesivadovaujant teisės aktais ir pažeidžiant finansinę drausmę.

¹⁸ Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų sudarymo ir vykdymo taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001-05-14 nutarimu Nr. 543 (nutarimo 2008-07-09 Nr. 720 redakcija).

¹⁹ Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių biudžetų pajamų ir išlaidų klasifikacija, patvirtinta Lietuvos Respublikos finansų ministro 2003-07-03 įsakymu Nr. 1K-184 (su vėlesniais pakeitimais).

2.4. Kiti pastebėjimai

Iki šiol neįgyvendintos 2004 m. valstybinio (finansinio) audito metu pateiktos rekomendacijos, nes nesudarytos instituto naudojamų žemės sklypų dalies prie pastatų, esančių Vilniuje, Akademijos g. 7, Mokslininkų g. 14, Mokslininkų g. 14A, Mokslininkų g. 24, naudojimo sutartys.

Institutas raštu yra kreipęsis į Vilniaus apskrities viršininko administracijos Vilniaus m. žemėtvarkos skyrių dėl žemės sklypų naudojimo sutarčių sudarymo.

3. Rekomendacijos

Atlikus instituto 2007 metų finansinį (teisėtumo) auditą pareiškėme nuomonę, kad instituto 2007 metų finansinės ataskaitos visais reikšmingais atžvilgiais parengtos ir pateiktos nesivadovaujant Lietuvos Respublikos teisės aktais, reglamentuojančiais biudžetinių įstaigų buhalterinę apskaitą ir finansinės atskaitomybės sudarymą. Atlikus auditą institutui buvo rekomenduota užtikrinti, kad buhalterinė apskaita būtų tvarkoma pagal apskaitos principus ir taisykles.

Apie audito metu nustatytas klaidas ir teiktinas rekomendacijas institutas buvo informuotas Valstybės kontrolės 2008-09-23 raštu Nr. S-(50-1.11)-1749 „Dėl valstybės biudžeto asignavimų 2009 metams išlaidų poreikio planavimo“ ir 2008-12-23 raštu Nr. S-(50-1.11)-2424 „Dėl audito metu nustatytų dalykų“.

Valstybės kontrolės 2009-05-19 raštu Nr. Nr. S-(50-1.11)-1112 pateiktos nereikšmingos klaidos, kurios turi būti ištaisytos instituto apskaitoje.

Šioje ataskaitoje išdėstyti dalykai rodo, kad rekomendacijos nebuvo įgyvendintos, nustatytos klaidos turėjo reikšmingos įtakos instituto finansinių ataskaitų duomenims, o buhalterinė apskaita tvarkoma nesivadovaujant apskaitos principais ir taisyklėmis.

Institutas po ataskaitos projekto pateikimo įvykdė ataskaitos projekte nurodytas rekomendacijas: į valstybės biudžetą grąžino į 7,9 tūkst. Lt asignavimų, kurie nesivadovaujant teisės aktais buvo panaudoti darbo užmokesčiui (asignavimai grąžinti instituto lėšomis, todėl turi būti priimtas sprendimas iš kaltų asmenų išieškoti nesivadovaujant teisės aktais išmokėtus asignavimus darbo užmokesčiui); direktoriaus įsakymu paskyrė atsakingą asmenį ir įpareigojo jį kontroliuoti, kad pavedimų lėšos būtų naudojamos pagal paskirtį, o išlaidos būtų apskaitomos tinkamai.

Atsižvelgdami į ataskaitoje išdėstytus dalykus ir į tai, kad institutas nutraukė su instituto darbuotojais sudarytas panaudos sutartis (jose buvo numatytas instituto panaudos davėjams už perduodamus naudotis daiktus mokamas nuomos mokestis) ir inventorizavo 2009-03-31 mokėtinas

ir gautinas sumas su kiekvienu debitoriumi ir kreditoriumi, instituto vadovybei rekomenduojame pašalinti priežastis, lėmusias netinkamą apskaitos tvarkymą ir:

- nustatyti teisingus atsargų, pagamintos produkcijos, gamybinių veiklos sąnaudų, pavedimų lėšų, lėšų, gautų už prekes ir paslaugas, kitų lėšų, kitų lėšų kasoje, atsiskaitymų su programų vykdytojais, atsiskaitymų su biudžetu, atsiskaitymų su kitais debitoriais ir kreditoriais, išlaidų iš biudžeto, finansavimo iš biudžeto, finansavimo iš kitų šaltinių, biudžetinių įstaigų pajamų, kompensuotų nuompinigių, atsiskaitymų su programų vykdytojais, atsiskaitymų su biudžetu, atsiskaitymų už pavedimų lėšas, atsiskaitymų su kitais debitoriais ir kreditoriais ir kitus likučius ir tinkamai juos apskaityti;
- pervesti į valstybės biudžetą gautas pajamas ir vykdyti stebėseną, kad jos būtų laiku užregistruotos apskaitos registruose, įmokėtos į valstybės biudžetą ir užtikrinti, kad nebūtų naudojamos išlaidoms dengti;
- įpareigoti buhalterijos darbuotojus vesti pagamintos produkcijos ir gamybos sąnaudų apskaitos registrus, patirtas išlaidas apskaityti pagal atskirus išlaidų straipsnius;
- įpareigoti buhalterijos darbuotojus laiku ir pagal apskaitos principus ir taisykles apskaityti įsipareigojimus biudžetui, lėšas, gautas už prekes ir paslaugas, komunalinius mokesčius, nuompinigių, autorinius atlyginimus;
- kompensuotus nuompinigių naudoti pagal patvirtintą sąmatą;
- numatyti kontrolės priemones įsiskolinimams išvengti ir užtikrinti, kad sutaupyti asignavimai būtų naudojami vadovaujantis teisės aktų nuostatomis (pirmiausia kreditiniam įsiskolinimui dengti);
- paskirti atsakingą asmenį ir įpareigoti jį stebėti ir kontroliuoti žemės sklypų naudojimo sutarčių sudarymą.

Rekomendacijos buvo išdėstytos ataskaitos projekte. Atsižvelgdamas į jas, institutas parengė rekomendacijų įgyvendinimo planą (žr. 2 priedą).

5-ojo audito departamento direktorė

Daiva Bakutienė

5-ojo audito departamento vyriausioji valstybinė auditorė

Ona Kunigėlienė

Valstybinio audito ataskaitos kopijos (po vieną egz.) pateiktos:

Lietuvos Respublikos Vyriausybei
Lietuvos Respublikos Seimo Audito komitetui

PRIEDAI

Valstybinio audito ataskaitos
„Dėl Chemijos institute atlikto finansinio
(teisėtumo) audito rezultatų“ I priedas

1 lentelė. Pajamų apskaita

Balansinė sąskaita	Aktyvas, tūkst. Lt	Pasyvas, tūkst. Lt	Skirtumas balanse, tūkst. Lt
Lėšos, gautos už prekes ir paslaugas (111)	55,3		
Atsiskaitymai su programų vykdytojais (151)	70,9		
Atsiskaitymai su kitais debitoriais ir kreditoriais (178)	85,1		
Biudžetinių įstaigų pajamos (400)		1060,7	
Atsiskaitymai su programų vykdytojais (151)		3,6	
Atsiskaitymai su biudžetu (173)		93,00	
Atsiskaitymai su kitais debitoriais ir kreditoriais (178)		11,2	
	211,3	1168,5	957,2

2 Lentelė. Finansavimo apskaita

Balansinė sąskaita	Aktyvas, tūkst. Lt	Pasyvas, tūkst. Lt	Skirtumas balanse, tūkst. Lt
Medžiagos, maisto produktai ir kitos atsargos (060-064, 066-069)	237,6		
Kitos lėšos kasoje (122)	0,3		
Atsiskaitymai už socialinio draudimo įmokas (171)	0,4		
Atsiskaitymai su biudžetu (173)	7,1		
Atsiskaitymai su kitais debitoriais ir kreditoriais (178)	5,3		
Finansavimas iš biudžeto (230)		0,00	
Finansavimas iš kitų šaltinių (232)		0,00	
	250,7	0,00	250,7

3 lentelė. Nuompinigių ir kompensuotų nuompinigių už ilgalaikio materialiojo turto nuomą apskaita

Balansinė sąskaita	Aktyvas, tūkst. Lt	Pasyvas, tūkst. Lt	Skirtumas balanse, tūkst. Lt
Lėšos, gautos už prekes ir paslaugas (111)	26,4		
Atsiskaitymai su kitais debitoriais ir kreditoriais (178)	5,2		
Kompensuoti nuompinigiai (410)		26,1	
	31,6	26,1	5,5

4 lentelė. Pavedimų lėšų apskaita

Balansinė sąskaita	Aktyvas, tūkst. Lt	Pasyvas, tūkst. Lt	Skirtumas balanse, tūkst. Lt
Pavedimų lėšos (110)	13,1		
Atsiskaitymai su kitais debitoriais ir kreditoriais (178)	0,8		
Atsiskaitymai už pavedimų lėšas (176)		12,00	
	13,9	12,00	1,9

5 lentelė. Išlaidų apskaita

Balansinė sąskaita	Aktyvas, tūkst. Lt	Pasyvas, tūkst. Lt	Skirtumas balanse, tūkst. Lt
Išlaidos iš biudžeto (200)	199,7		
Atsiskaitymai su kitais debitoriais ir kreditoriais (178)		43,9	
	199,7	43,9	155,8

Valstybinio audito ataskaitos
 „Dėl Chemijos institute atlikto finansinio
 (teisėtumo) audito rezultatų“ 2 priedas

Rekomendacijų įgyvendinimo planas

Eil. Nr.	Rekomendacija	Tolesni veiksmai ²⁰	Rekomendacijos įvykdymo terminas (data) ir kontaktinis asmuo ²¹
1.	Nustatyti teisingus atsargų, pagamintos produkcijos, gamybinių veiklos sąnaudų, pavidimų lėšų, lėšų, gautų už prekes ir paslaugas, kitų lėšų, kitų lėšų kasoje, atsiskaitymų su programų vykdytojais, atsiskaitymų su biudžetu, atsiskaitymų su kitais debitoriais ir kreditoriais, išlaidų iš biudžeto, finansavimo iš biudžeto, finansavimo iš kitų šaltinių, biudžetinių įstaigų pajamų, kompensuotų nuompinigių, atsiskaitymų su programų vykdytojais, atsiskaitymų su biudžetu, atsiskaitymų už pavidimų lėšas, atsiskaitymų su kitais debitoriais ir kreditoriais bei kitus likučius ir tinkamai juos apskaityti.	Direktoriaus įsakymu paskirti atsakingi asmenys, kurie turi nustatyti teisingus buhalterinių sąskaitų likučius ir tinkamai juos apskaityti.	Iki 2009-06-30
2.	Pervesti į valstybės biudžetą gautas pajamas ir vykdyti stebėseną, kad jos laiku būtų užregistruotos apskaitos registruose, įmokėtos į valstybės biudžetą ir užtikrinti, kad nebūtų naudojamos išlaidoms dengti.	Kiekvieno mėnesio pabaigoje užregistruoti apskaitos registruose mokėtinas į valstybės biudžetą sumas ir iki kito mėnesio 10 dienos jas pervesti.	Nuolat, vyr. buhalterė L. Kazlauskienė
3.	Įpareigoti buhalterijos darbuotojus vesti pagamintos produkcijos ir gamybos sąnaudų apskaitos registrus, patirtas išlaidas apskaityti pagal atskirus išlaidų straipsnius.	Apskaitą sutvarkyti pavesta ekonomistei Sigitai Jovaišienei.	Iki 2009-06-30, ekonomistė Sigita Jovaišienė
4.	Įpareigoti buhalterijos darbuotojus laiku ir pagal apskaitos principus ir taisykles apskaityti išpareigojimus biudžetui, lėšas, gautas už prekes ir paslaugas, komunalinius mokesčius, nuompinigius, autorinius atlyginimus.	Įpareigoti buhalterijos darbuotojus laikytis 2008 m. lapkričio 5 d. įsakymu Nr. V-45 patvirtintos apskaitos politikos.	Nuolat, vyr. buhalterė L. Kazlauskienė, buhalterė Neringa Juškaitė
5.	Kompensuotiems nuompinigiams naudoti patvirtinti sąmata;	2009 m. nėra numatyta naudoti kompensuotų nuompinigių, todėl sąmata nesudaryta. Numačius naudoti kompensuotus nuompinigius bus sudaryta sąmata.	Pagal poreikį, vyr. buhalterė Leonora Kazlauskienė.
6.	Numatyti kontrolės priemonės įsiskolinimams išvengti ir užtikrinti, kad sutaupyti asignavimai būtų naudojami vadovaujantis teisės aktų nuostatomis (pirmiausia kreditiniam įsiskolinimui dengti)	Visus išpareigojimus registruoti iš karto, tik gavus dokumentus patobulinti finansų kontrolės taisykles.	
7.	Paskirti atsakingą asmenį ir įpareigoti jį stebėti ir kontroliuoti žemės sklypų naudojimo sutarčių sudarymą	Direktoriaus įsakymu atsakingu asmeniu paskirtas direktoriaus pavaduotojas Rimantas Baranauskas.	Nuolat, kol bus sudaryta panaudos sutartis, direktoriaus pavaduotojas Rimantas Baranauskas.

²⁰ Numatyta audituojamo subjekto.

²¹ Numatyta audituojamo subjekto.